

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

[Ο ναρκισσισμός της αυτοφωτογράφισης]

Το ακόλουθο διασκευασμένο άρθρο του Στέλιου Παπαθανασόπουλου, καθηγητή στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του ΕΚΠΑ, δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» στις 23.06.2014.

Στις ημέρες μας όλοι πλέον «αυτοφωτογραφίζονται» και αναρτούν τις φωτογραφίες τους στις ιστοσελίδες τους είτε είναι πλανητάρχες, πρόεδροι ή πρωθυπουργοί, πολιτευτές ή διασημότητες, απλοί άνθρωποι, ακόμη και τα κατοικίδια τους. Ο όρος «selfie» ανακηρύχθηκε η λέξη της χρονιάς το 2013 από το αγγλικό λεξικό της Οξφόρδης και ορίζεται ως «μια φωτογραφία που κάποιος έχει τραβήξει για τον εαυτό του, συνήθως με ένα έξυπνο κινητό, υπολογιστή-τάμπλετ ή κάμερα, και την έχει ανεβάσει σε μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης». Ως «δραστηριότητα» τη συναντά κανείς έως και στις κηδείες! Πρόκειται τελικά περί εθισμού, ναρκισσισμού, ανοησίας ή αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου κοινωνικού φαινομένου;

Οι φωτογραφίες αυτές μπορούν να θεωρηθούν ως ματαιοδοξία ή ναρκισσισμός, αλλά ως δραστηριότητα δεν είναι κάτι το νέο. Αντίθετα, ως συμπεριφορά καταγράφεται με μια διαφορετική μορφή εδώ και εκατοντάδες χρόνια, ξεκινώντας από τα πορτρέτα και τις αυτοπροσωπογραφίες. Η διαφορά είναι ότι παίρνει τις διαστάσεις μόδας και συνδέεται με τις σύγχρονες εμμονές των ανθρώπων να προβάλλουν με έναν ευπαρουσίαστο τρόπο τους εαυτούς τους στους άλλους.

Μπορεί να μοιάζει αστείο, αλλά μπορεί να είναι και επικίνδυνο. Αστεία, ας πούμε, μπορεί να μοιάζει η αφέλεια του προέδρου Ομπάμα να χαριεντιστεί με την πρωθυπουργό της Δανίας στην κηδεία του Μαντέλα. Αστείο, έως βλακώδες, μπορεί να χαρακτηριστεί αυτό που έκανε ένας θεατής του Ποδηλατικού Γύρου του Δουβλίνου που, αντί να βοηθήσει τον πεσμένο και εξαντλημένο νικητή του αγώνα Μαρσέλ Κίτελ να σηκωθεί από το έδαφος, τράβηξε μια φωτογραφία μαζί του χαμογελώντας με τον καταπονημένο ποδηλάτη.

Ωστόσο, το μεγάλο πρόβλημα με τη διάδοση του ψηφιακού ναρκισσισμού είναι ότι ασκεί τεράστια πίεση στους ανθρώπους να επιτύχουν ανέφικτους στόχους χωρίς να το αντιλαμβάνονται. Ο ένας παρουσιάζει τον εαυτό του ως ποδοσφαιριστή, η άλλη ως τραγουδίστρια, αναμένοντας όσο

το δυνατό περισσότερο «likes»¹ και τα καλά σχόλια από τους φίλους στο διαδίκτυο. Σε μια δημοσκόπηση που πραγματοποιήθηκε πέρυσι για λογαριασμό κάποιου κατασκευαστή έξυπνων κινητών διαπιστώθηκε ότι οι αυτοφωτογραφίες αποτελούν το 30% των φωτογραφιών που λαμβάνονται από άτομα ηλικίας 18 έως 24 ετών.

Οι αυτοφωτογραφίες σε ατομικό επίπεδο αποτελούν ένα ακόμη παράδειγμα της κατάρρευσης των ορίων μεταξύ της δημόσιας και της ιδιωτικής ζωής. Σε κοινωνικό επίπεδο ίσως να συνδέονται με την εμμονή των ανθρώπων να συσσωρεύουν αρχεία των εμπειριών τους μέσω εικόνων, που χρησιμοποιούν για να προβάλλουν μια εικόνα του εαυτού τους προς τον έξω κόσμο. Μια εικόνα που μπορούμε να την επεξεργαστούμε ή να τη φιλτράρουμε, αλλά έχουμε και την αίσθηση ότι μπορούμε και να τη διαγράψουμε. Σε τελική ανάλυση, συνδέεται με την έλευση μιας νέας μορφής ορατότητας που συσχετίζεται άμεσα με την ψηφιακή εποχή. Έχει κυρίως να κάνει με την ανάγκη των απλών πολιτών στην εποχή της εικόνας να αποδράσουν από την ανωνυμία, να γίνουν έστω «ολίγον γνωστοί», να αποκτήσουν το μερίδιο της δημοσιότητας που τους αναλογεί στη ζωή.

A3. Στο κείμενό του ο Στέλιος Παπαθανασόπουλος αναφέρει ότι «στις ημέρες μας όλοι πλέον “αυτοφωτογραφίζονται” και αναρτούν τις φωτογραφίες τους στις ιστοσελίδες τους». Γιατί, κατά τη γνώμη σου, συμβαίνει αυτό; Να αναπτύξεις τεκμηριωμένα την άποψή σου σε ομιλία (200-250 λέξεων) που θα εκφωνήσεις στο σχολείο σου στο πλαίσιο ημερίδας με θέμα «Ο νέος ψηφιακός κόσμος». Μπορείς να αξιοποιήσεις πληροφορίες από το κείμενο.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ (1826-1911)

Φωτογραφία

Το ποίημα «Φωτογραφία» περιλαμβάνεται στη συλλογή Ποιητικά Έργα (1890) του Επτανήσιου Γεράσιμου Μαρκορά (Ποιήματα, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα, 1988, σ. 193), <https://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/1395/1248>

Όχι· ανθρώπινο κοντύλι²

---

¹ Δήλωση επιδοκίμασίας, θαυμασμού, αποδοχής για μια φωτογραφία, δημοσίευση, σχόλιο κ.λπ., στο διαδίκτυο (συνήθως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook).

² Κοντύλι = όργανο γραφής από καλάμι.

Δε σε ιστόρησε,³ Θεά!
Πνέουν, ταράζονται τα χείλη,
Κυματίζουν τα μαλλιά.

Λέει καθένας οπού βλέπει
Τέτοιο πλάσμα του φωτός:
Για ζωγράφος δεν της πρέπει
Παρ' ο Ήλιος μοναχός.—

Τον εμάγεψες, και τόση
Φλόγα αισθάνθη ερωτική,
Οπού εδώ να σε τυπώση
Μία δεν έκαμε στιγμή.

Τα ματάκια σου, Θεά μου,
Σαν τον ήλιο θαυμαστά!
Όμοια εικόνα στην καρδιά μου
Ξάφνου εχάραξαν και αυτά.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Το ποιητικό υποκείμενο βλέπει τη φωτογραφία μιας νέας γυναίκας και θαυμάζει την ομορφιά της. Πώς εκφράζει τον θαυμασμό του; Πιστεύεις ότι σήμερα μία φωτογραφία μπορεί να προκαλέσει ανάλογα συναισθήματα;

ή

2. Να μεταφέρεις τις σκέψεις και τα συναισθήματα του ποιητικού υποκειμένου για τη νέα γυναίκα της φωτογραφίας στο ημερολόγιό του, υιοθετώντας τη δική του οπτική γωνία και μετατρέποντας τον ποιητικό του λόγο σε πεζό.

Μονάδες 25

---

³ ιστορώ = ζωγραφίζω.